

WYZNACZANIE KURSU NA PRZYSZŁOŚĆ

Pomoc w zapewnieniu przyszłościowego kształcenia i szkolenia zawodowego: Działania Cedefop 2018–19

Cedefop: agencja zobowiązująca się do proaktywnej postawy

Przewidywanie i sytuowanie się w rozwojowej czołówce leżą u podstaw *modus operandi* Cedefopu. Chociaż decyzje o kursie Unii Europejskiej na okres po 2020 r. zapadną, gdy stery przejmie nowa Komisja, jedna kwestia pozostanie kluczowa, a mianowicie – inwestowanie w umiejętności. Wieloaspektowe wyzwania stojące przed UE wymagają natychmiastowych reakcji oraz kompleksowych, wybiegających w przeszłość metod, których częścią są strategie w zakresie kształcenia i szkolenia.

Podejście to odzwierciedlono w wizji kształcenia i szkolenia zawodowego 2030 opracowanej przez Komitet Doradczy ds. Szkolenia Zawodowego (ACVT). Stanowi ono również podstawę niedawnej analizy wzrostu przeprowadzonej przez Komisję Europejską oraz proponowanych ram finansowania na lata 2021–27. Jak wynika z osiągnięć z 2018 r. i działań planowanych na 2019 r., Cedefop wspiera natychmiastowe działania w ramach polityki związanej z kształceniem i szkoleniem zawodowym, jak również podejścia ukierunkowane na przyszłość. Obejmuje to pionierskie działania i współpracę z innymi agencjami oraz instytucjami, co pozwala na akumulowanie fachowej wiedzy z korzyścią dla zainteresowanych stron. Opisane poniżej działania obrazują, w jaki sposób Cedefop wspiera państwa i przyczynia się do obecnej i przyszłej unijnej polityki w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego.

Wzbogacanie analizy umiejętności

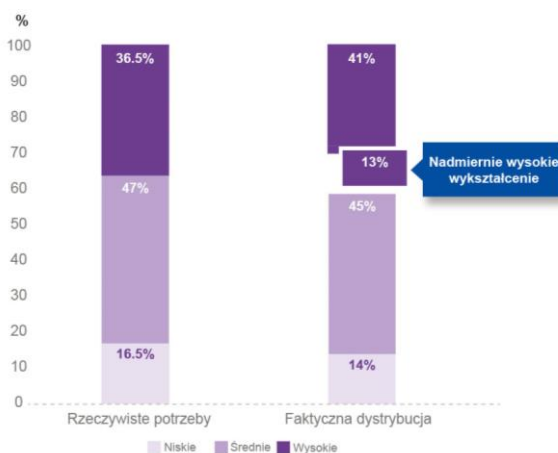
Bardzo dynamiczne i konkurencyjne rynki pracy nieustannie określają wymogi w zakresie umiejętności na potrzeby przyszłych miejsc pracy. Rozsądna analiza rynku pracy i umiejętności jest nieodzowna, by przewidywać zmiany i kształtować politykę w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego, jak również

podejmować decyzje dotyczące edukacji i wyboru ścieżki zawodowej.

Prognoza umiejętności 2030 opracowana przez Cedefop

Cedefop, któremu Rada powierzyła misję dokonywania regularnych, ogólnounijnych prognoz podaży i popytu umiejętności, w 2018 r. – a więc 10 lat po stworzeniu pierwszej prognozy – przedstawił swoje najnowsze przewidywania na okres do 2030 r. Jest to jedyna porównywalna prognoza dotycząca tendencji na rynku pracy uwzględniająca różne państwa, sektory i zawody. Cedefop i Eurofound wspólnymi siłami uzupełniły prognozy o informacje, w jaki sposób prawdopodobnie będą zmieniać się struktura płac i zadania związane z miejscami pracy.

WYKRES 1: PROGNOZA UMIEJĘTNOŚCI 2030 PRZYGOTOWANA PRZEZ CEDEFOP: ZATRUDNIENIE WEDŁUG KWALIFIKACJI

Źródło: Cedefop.

Chociaż można podawać w wątpliwość wartość prognozowania w czasach gwałtownych zmian, celem Cedefop nie jest „przewidywanie przyszłości, ale wskazanie, co należy wiedzieć, by podejmować znaczące działania w chwili obecnej”, jak ujął to Paul Saffo. Celem jest sprawienie, by osoby odpowiedzialne za wyznaczanie kierunków polityki nie podejmowały decyzji dotyczących inwestowania w

kształcenie i szkolenie po omacku. Jak pokazuje nota informacyjna i wspólna publikacja Cedefop-Eurofound, praca w tym zakresie dostarcza wiedzy również na potrzeby polityki zatrudnienia i polityki społecznej.

Pionierskie kroki w dziedzinie technologii dużych zbiorów danych na potrzeby ogólnounijnej analizy umiejętności prowadzonej w czasie rzeczywistym

Gwałtowne zmiany wymagają łączenia perspektywy długofalowej z danymi na temat bieżącego popytu na umiejętności. Ma to szczególne znaczenie podczas podnoszenia kwalifikacji i przekwalifikowywania, a także tworzenia mobilności w ramach sektorów, regionów czy państw, jak również między nimi. Oparte na dużych zbiorach danych analizy internetowych ofert pracy na coraz szerszą skalę są wykorzystywane do ustalania popytu na umiejętności: nadal jednak nie istnieją dostępne bezpłatnie źródła obejmujące wszystkie państwa członkowskie i języki.

Cedefop przeanalizował ten nieprzetarty i stanowiący wyzwanie szlak, opracowując prototyp systemu informacyjnego działającego w czasie rzeczywistym. Agencja będzie udostępniać pierwsze zestawy danych dotyczących Republiki Czeskiej, Niemiec, Hiszpanii, Francji, Irlandii, Włoch i Zjednoczonego Królestwa wiosną 2019 r. wraz ze szczegółowymi informacjami na temat zastosowanych metod oraz rozważanych problemów badawczych. Ustalenia dla wszystkich państw członkowskich zostaną opublikowane w 2020 r. i będą regularnie aktualizowane.

Nowy system będzie stanowił uzupełnienie dotychczasowego zestawu narzędzi służących generowaniu analizy umiejętności i rynku pracy oraz informacji udostępnianych przez nas w ramach Panoramy umiejętności.

Pomoc w politycznym reagowaniu na aktualne wyzwania

Zdecydowana część pracy Cedefop inspirowana była wspólnymi produktami działań w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego stworzonymi przez państwa w latach 2015–20 oraz celami ram odpowiedniej polityki stworzonych na szczeblu unijnym.

Rozumienie, jak zainteresować uczniów kształceniem i szkoleniem zawodowym

Uczynienie kształcenia i szkolenia zawodowego atrakcyjniejszym dla osób młodych i dorosłych leży u podstaw wielu inicjatyw politycznych realizowanych na szczeblu unijnym i krajowym. Zaproponowanie środków, które mogą pomóc w zwiększeniu uczestnictwa, wymaga zrozumienia, w jaki sposób obywatele postrzegają kształcenie i szkolenie zawodowe.

Temu właśnie celowi służą badania opinii publicznej prowadzone przez Cedefop. Badanie z 2019 r. będzie dotyczyło tego, co ludzie myślą o kontynuowaniu kształcenia i szkolenia zawodowego oraz uczenia się dorosłych w szerszym ujęciu, jak również dostępności poradnictwa. Wstępne wyniki zostaną udostępnione w 2019 r.

Rozbudowa wiedzy o przygotowaniu zawodowym

Przygotowanie zawodowe zajmuje wysokie miejsce w programie politycznym ze względu na potencjał w ułatwianiu znalezienia miejsca pracy. W 2018 r. Cedefop kontynuował swoje działania na rzecz wspierania europejskiego sojuszu na rzecz przygotowania zawodowego oraz wspierania państw w ich wysiłkach na rzecz tworzenia, przeglądu lub rozwijania przygotowania zawodowego.

Opracowaną przez Cedefop analizę porównawczą systemów przygotowania zawodowego opublikowano latem 2018 r. Istotne dane opublikowano w kompleksowej bazie internetowej. Analiza obejmuje główne i umocowane w prawie systemy przygotowania zawodowego w UE, Islandii i Norwegii.

Stworzono społeczność ekspertów, która pomaga aktualizować bazę danych oraz wzbogacać wiedzę na temat różnych państw. To z kolei umożliwi odkrywanie nowych kierunków badań, jak chociażby analizę mobilności w przygotowaniu zawodowym. Ustalenia z badania Cedefop dotyczącego przygotowania zawodowego dla dorosłych zostaną opublikowane w 2019 r.

Cedefop zakończył również przegląd przygotowania zawodowego w kilku państwach i zorganizował forum kształtowania polityki z udziałem państw objętych badaniem. Sprawozdanie dotyczące Szwecji opublikowano w 2018 r., natomiast opracowania dotyczące Cypru, Chorwacji oraz Federacji Walonii-Brukseli mają ukazać się w 2019 r.

Promowanie ścieżek podnoszenia kwalifikacji

Dużym problemem jest dopilnowanie, by 60 mln dorosłych o niskich kwalifikacjach w Europie nie pozostało w tyle. Równy dostęp do wysokiej jakości podnoszenia kwalifikacji przez całe życie dla wszystkich oraz wysokie efekty edukacji są kluczowe dla unijnej gospodarki i tkanki społecznej. Zalecenie Rady ma służyć umożliwieniu podniesienia poziomu umiejętności osobom o niskich kwalifikacjach.

Cedefop organizuje szereg dedykowanych forów kształtowania polityki, aby wesprzeć państwa w ich pracy na rzecz tworzenia ścieżek podnoszenia kwalifikacji. Pierwsze z nich zorganizowano w 2018 r. we współpracy z Europejskim Komitetem Ekonomiczno-Społecznym (EKES).

RAMKA 1: PODNOSZENIE KWALIFIKACJI: REZULTATY FORÓW KSZTAŁTOWANIA POLITYKI

Wiele państw wprowadziło środki służące:

- określeniu umiejętności i kompetencji faktycznie posiadanych przez osoby z niskimi kwalifikacjami, zatwierdzeniu ich oraz uznawaniu;
- oferowaniu kształcenia dostosowanego do indywidualnych potrzeb.

Główne przesłania forum Cedefop i EKES z 2018 r.:

- należy projektować strategie łączące usługi i możliwości w sposób spójny i skoordynowany;
- należy angażować partnerów społecznych i organizacje społeczeństwa obywatelskiego w projektowanie i wdrażanie tych strategii.

Drugie wydarzenie odbędzie się w lutym 2019 r. i jest realizowane ponownie we współpracy z EKES. Cedefop będzie wspierać dyskusje projektem ram analitycznych oraz informacjami ilościowymi dotyczącymi osób dorosłych o niskich kwalifikacjach w różnych państwach, stanowiącymi wstępne wyniki trwającego projektu badania potencjału uczenia się poprzez praktykę w miejscu pracy jako sposobu na pomoc osobom dorosłym w zdobywaniu kwalifikacji.

Wspieranie poradnictwa przez całe życie i zatwierdzania kwalifikacji

Strategie rozwoju umiejętności muszą opierać się na poradnictwie oraz uzgodnieniach dotyczących doceniania umiejętności uzyskanych poza formalną edukacją.

Badanie rozpoczęte w 2018 r. rzuci nieco światła na to, w jaki sposób można najlepiej powiązać i skoordynować walidację umiejętności oraz poradnictwo, które stanowią dwa współzależne procesy. Ustalenia i analiza europejskiego spisu dotyczącego walidacji z 2018 r., co do którego Cedefop wyrazi swoją opinię, będą stanowić materiał na potrzeby sprawozdania Komisji Europejskiej dotyczącego działań następczych w państwach, podjętych w odpowiedzi na konkretne zalecenie Rady.

Promowanie stosowania efektów uczenia się dla różnych celów

Efekty uczenia się stanowią punkt wyjścia dla walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego. W coraz większej mierze stanowią one podstawę ram kwalifikacji na całym świecie. Ułatwia to stworzenie powiązań między różnymi rodzajami i poziomami edukacji i kształcenia oraz dostosowanie ich do różnych potrzeb rynku pracy. Sposób ich zdefiniowania oraz opisu należy dostosować do poszczególnych celów.

Forum kształtowania polityki Cedefop 2018 dotyczące efektów uczenia się skoncentrowane było na ich potencjale w roli narzędzia regulującego i reformującego kształcenie i szkolenie oraz wspólnego języka umożliwiającego porównywanie kwalifikacji na skalę międzynarodową. W forum współorganizowanym z Komisją Europejską i UNESCO uczestniczyli eksperci z całego świata. Rezultaty zostaną ujęte w kolejnym wydaniu podręcznika Cedefop dotyczącego określania, opisu i stosowania efektów uczenia się, którego publikację zaplanowano na 2020 r.

W ramach badania analizowano również potencjał efektów uczenia się z perspektywy pomocy w porównaniu treści i profili kwalifikacji zawodowych w poszczególnych państwach. Ustalenia zostaną przedstawione i omówione podczas konferencji w 2019 r.

Europejski wskaźnik umiejętności Cedefop: nowe narzędzie na potrzeby świadomego kształtowania polityki

Postęp państw w kierunku celów polityki gospodarczej i społecznej w Europie jest monitorowany za pomocą różnych wskaźników. Do niedawna nie istniał jednak żaden jednolity miernik, który pozwalałby ocenić i porównać działanie systemów umiejętności. Wymaga to czegoś więcej niż danych dotyczących rozwoju umiejętności: oznacza to bowiem rozumienie, na ile łatwo ludzie wchodzą na rynek pracy, na ile ich umiejętności są dostosowane do popytu i na ile są

wykorzystywane. Cedefop wypełnił tę lukę europejskim wskaźnikiem umiejętności (ang. *European Skills Index*).

Nowy wskaźnik wprowadzono jesienią 2018 r. podczas wydarzenia organizowanego przez EKES. Wspólne Centrum Badawcze w swojej kontroli potwierdziło jakość wskaźnika, który opiera się na solidnych podstawach naukowych obejmujących wiele aspektów systemów umiejętności w państwach członkowskich.

RAMKA 2: NOWY EUROPEJSKI WSKAŹNIK UMIEJĘTNOŚCI CEDEFOP W SKRÓCIE

- Stanowi narzędzie monitorowania i pomaga zrozumieć, co kształtuje wyniki państw i co musi się poprawić.
- Promuje dialog między różnymi podmiotami sektora kształcenia i szkolenia, zatrudnienia, polityki gospodarczej i społecznej.
- Pomaga w analizie porównawczej oraz wspiera kształtowanie polityki w poszczególnych państwach.
- Pomoże w ocenie postępu oraz w porównywaniu sytuacji danego państwa na tle innych.

Liczba pobrań *noty informacyjnej* na temat wskaźnika świadczy o wysokim poziomie zainteresowania tym nowym narzędziem. Obszerniejsza publikacja prezentująca poczynione ustalenia ukaże się w 2019 r. Będzie ona stanowić uzupełnienie analiz własnych Cedefop oraz wsparcie dla zainteresowanych stron.

Uwzględnienie szerszej perspektywy czasowej: kształcenie i szkolenie zawodowe gotowe na 2030 r.

Na ostatnim etapie drogi ku 2020 r. dyskurs polityczny dotyczący kształcenia i szkolenia zawodowego skoncentrowany jest na tym, jak ukierunkować kształcenie i szkolenie zawodowe oraz współpracę europejską w nadchodzącej dekadzie. Punktem kulminacyjnym takich refleksji była wizja ACVT dotycząca kształcenia i szkolenia zawodowego, w tworzeniu której Cedefop uczestniczył poprzez szereg własnych działań.

Prognoza Cedefop dla kształcenia i szkolenia zawodowego: analiza przeszłości w celu wytyczenia kierunku na przyszłość

Aby wesprzeć podejmowanie decyzji z myślą o przyszłości, Cedefop przeanalizował, w jaki sposób należałoby rozwijać kształcenie i szkolenie zawodowe, by spełnić wymogi dnia jutrzejszego. Zakrojone na szeroką skalę badanie rozwoju systemów kształcenia i szkolenia zawodowego

prowadzone w latach 1995–2015 pomogło określić ewentualne przyszłe kierunki, które można obrać w zależności od obecnych decyzji i strategicznych wyborów. W badaniu uwzględniono opinie badaczy, ekspertów w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego, jak również zainteresowanych stron.

RAMKA 3: POTENCJALNE ŚCIEŻKI KSZTAŁCENIA I SZKOLENIA ZAWODOWEGO W OKRESIE PO 2020 R.: SCENARIUSZE CEDEFOP

Odrębne kształcenie i szkolenie zawodowe – zmodernizowana wersja dzisiejszego modelu

- jasno określony podsektor kształcenia i szkolenia zawodowego;
- zorganizowane wokół zawodów;
- przygotowanie zawodowe jako złoty standard do poziomu 8.

Pluralistyczne kształcenie i szkolenie zawodowe – uczenie się ukierunkowane zawodowo

- wyróżniające się ścisłym związkiem z rynkiem pracy;
- zorganizowane wokół kwalifikacji; różne grupy docelowe;
- mocno zindywidualizowane ścieżki kształcenia i szkolenia zawodowego funkcjonujące równolegle; szeroki wybór dostawców.

Kształcenie i szkolenie zawodowe specjalnego przeznaczenia / dla osób marginalizowanych

- kształcenie umiejętności dla celów integracji na rynku pracy;
- dla osób dorosłych o niskich kwalifikacjach oraz osób przedwcześnie kończących naukę;
- krótkie kursy połączone ze zdobywaniem kwalifikacji w trakcie pracy, ze szczególnym naciskiem na włączanie się w rynek pracy.

Scenariusze te nie służą przewidywaniu przeszłości, ale mają posłużyć jako punkt wyjścia do refleksji na temat roli, jaką w odczuciu państw powinno odgrywać kształcenie i szkolenie zawodowe.

Ustalenia z badania dotyczącego zmiennej roli i zmiennego charakteru kształcenia i szkolenia zawodowego przez cały 2018 r., podczas spotkań na szczeblu Dyrekcji Generalnych, ACVT czy konferencji organizowanych przez austriacką prezydenturę służyły jako punkt wyjścia do rozważań na temat kształcenia i szkolenia zawodowego w okresie po 2020 r. Proponowane przez Cedefop scenariusze dotyczące przyszłości kształcenia i szkolenia zawodowego omawiano w listopadzie podczas konferencji stanowiącej wydarzenie główne Europejskiego Tygodnia Umiejętności Zawodowych, w którym wzięło udział ponad 400 osób.

Ostateczne sprawozdanie podsumowujące, stanowiące uzupełnienie analizy tematycznej z ostatnich dwóch lat, zostanie opublikowane w 2019 r. Będzie ono dotyczyło przede wszystkim roli kształcenia i szkolenia zawodowego w uczeniu się

przez całe życie oraz rozwoju w obrębie europejskich ram kwalifikacji na poziomach od 5 do 8. Cedefop przyjrzy się również bliżej pozornie sprzecznym tendencjom, jak chociażby „niszczeniu” tradycyjnych umiejętności zawodowych oraz nowemu popytowi na umiejętności w rozwijającym się sektorze usług. Działania te będą powiązane z innymi aktywnościami Cedefop, w szczególności z działaniami w zakresie analizy umiejętności, przygotowania zawodowego i kwalifikacji, i będą opierać się na ustaleniach dokonanych w ramach tych aktywności. Cedefop będzie kontynuował pracę nad umiejętnościami i monitorowaniem polityki państw w zakresie wspólnych priorytetów w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego, ale także dostarczał wiedzę na potrzeby aktualnego dyskursu polityki w tej tematyce z myślą o okresie po 2020 r.

Komunikowanie rezultatów: przyjazne użytkownikom narzędzia oparte w większym stopniu na interakcji

Portal internetowy Cedefop odgrywa fundamentalną rolę w informowaniu szerokiego grona odbiorców o osiągnięciach Agencji. W 2018 r. opracowano nowe zasoby internetowe oraz możliwości wizualizacji danych pozwalające zwiększyć użyteczność i zasięg informacji. W 2019 r. podejmowane będą działania służące ich dalszej poprawie.

Ścisła współpraca z naszą partnerską Dyрекcją Generalną doprowadziła do wspólnych inicjatyw w mediach społecznościowych. Nagroda fotograficzna Cedefop 2018 stała się integralną częścią zmienionej koncepcji DG EMPL odnośnie do Europejskiego Tygodnia Umiejętności Zawodowych. Współpraca w tym zakresie będzie trwać również w 2019 r.

Cedefop: wydajnie prowadzona agencja zobowiązująca się do przestrzegania wysokich standardów

Cedefop kontynuuje swoje wysiłki na rzecz zwiększania wydajności administracyjnej poprzez uproszczenie i automatyzację procedur oraz dążenie do synergii z innymi agencjami za sprawą dzielenia się fachową wiedzą i usługami. Wysoce wykwalifikowany personel będzie nadal działał w atmosferze rozwoju zawodowego i w środowisku pracy sprzyjającym dialogowi, innowacji i uczeniu się. Będziemy w dalszym ciągu dążyć do spełnienia najwyższych norm etyki, integralności i zgodności z przepisami oraz do realizacji zaleceń kontrolerów. Niezwykle wysoki poziom realizacji budżetu, który w 2018 r. wyniósł 100%, świadczy o odniesionym przez Agencję sukcesie w wysiłku na rzecz optymalnego wykorzystania powierzanych jej zasobów.

RAMKA 4: FAKTY I LICZBY DOTYCZĄCE WYKORZYSTANIA WIEDZY FACHOWEJ CEDEFOP W 2018 R.

Cedefop w liczbach

- cytowany w **200** unijnych dokumentach programowych i sprawozdaniach Rady, Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego oraz unijnych partnerów społecznych;
- cytowany w **100** opracowaniach międzynarodowych organizacji, takich jak OECD, MOP czy UNESCO;
- **174** opinie wyrażone podczas spotkań zainteresowanych stron wyższego szczebla wspierających wdrażanie polityki i **76** opinii wyrażonych podczas innych konferencji i ważnych wydarzeń;
- **606** cytowań w literaturze akademickiej w latach 2017–18;
- **345 000** pobrań publikacji Cedefop;
- obecność w mediach państw członkowskich: informacja o prognozie umiejętności 2030 i niedopasowaniu umiejętności; europejski wskaźnik umiejętności oraz wkład Cedefop w przygotowanie Europejskiego Tygodnia Umiejętności Zawodowych;
- Europass: ponad **26,5 mln** wizyt i ponad **22 mln** CV wygenerowanych online;
- strona internetowa Cedefop: **584 000** wizyt i **1 347 000** odsłon;
- unijna panorama umiejętności: **82,2%** wzrost liczby nowych użytkowników w stosunku do 2017 r.;
- wskaźnik obsadzenia stanowisk względem planu zatrudnienia: **96%**;
- poziom realizacji budżetu: **100%**.

Cedefop poprzez działania z lat 2018–2019, służące świadomemu tworzeniu, kształtowaniu i docenianiu kształcenia i szkolenia zawodowego, przyczynił się nie tylko do podejmowania przez państwa działań następczych względem wspólnych priorytetów w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego, ale

również do realizacji celów szerszych ram strategicznych określonych w agendzie umiejętności z 2016 r. Dotyczy to w szczególności zaleceń dotyczących ścieżek podnoszenia kwalifikacji, wysokiej jakości ram przygotowania zawodowego oraz europejskiego filaru praw socjalnych. Zmienione

rozporządzenie o ustanowieniu Cedefop, które wejdzie w życie w 2019 r., odzwierciedla ten rozwój wydarzeń oraz faktyczny zakres działalności prowadzonej przez agencję, która wykracza poza kwestie kształcenia i szkolenia zawodowego oraz obejmuje zagadnienia umiejętności oraz kwalifikacji.

Nota informacyjna – 9135 PL

Nr kat.: TI-BB-19-001-PL-N

ISBN 978-92-896-2731-3, doi:10.2801/950007

Copyright © Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (Cedefop), 2019

Powielanie jest dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Notatki informacyjne są publikowane w językach angielskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, niemieckim, polskim, portugalskim włoskim oraz w języku kraju pełniącego prezydencję UE. Aby otrzymywać je regularnie, należy zarejestrować się na stronie internetowej: www.cedefop.europa.eu/pl/user/register

I Inne notatki informacyjne i publikacje Cedefop są dostępne pod adresem: www.cedefop.europa.eu/EN/publications.aspx

P.O. Box 22427, 55102 Thessaloniki, Grecja

Europe 123, Thessaloniki, Grecja

Tel. +30 2310490111, Fax +30 2310490020

Email: info@cedefop.europa.eu

visit our portal www.cedefop.europa.eu
